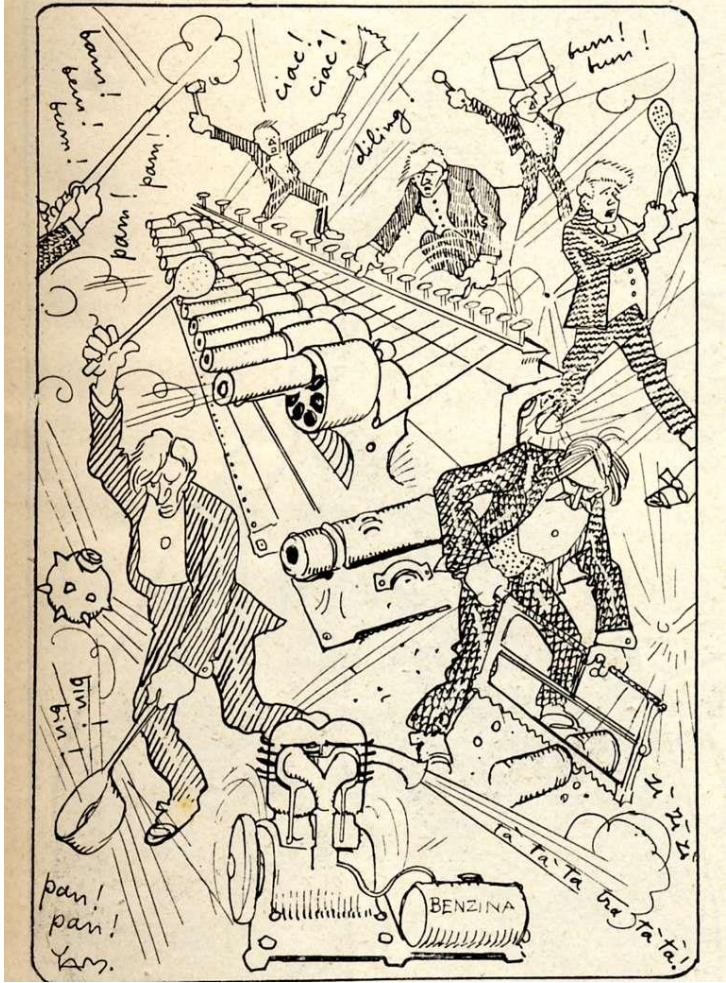

Sociální aspekty moderního umění

Sociální tematika (od realismu 19.st.), viz také kap. The social history of art: models and concept, in: Foster–Krauss–Bois–Buchloh, Art since 1900.

Jiná hlediska: snaha vyhnout se muzeu a spojit „umění a život“: pokusy o aktivní přístup diváka do uměleckého dění (futuristé, dadaisté, akční umění) a otázka vnímání, komunikace; otevírání nových dimenzí: veřejný prostor, mail art, mass média a internet. Politické aspekty (př.totality aj.) a aktivismus. Viz též: K. Chamonikola, Rozmazané hranice (Mezi uměním, reklamou a politickým aktivismem), in: Umění a politika, Sborník 4.sjezdu hist.um., Brno, 2013; též příslušné kapitoly ve výboru textů Ševčík–Morganová–Nekvindová–Svatošová, České umění 1980-2010, Praha, 2011; Nicolas Bourriaud, Postprodukce, Praha 2004.

L'EPICA SERATA DEI FUTURISTI AL POLITEAMA CHIARELLA

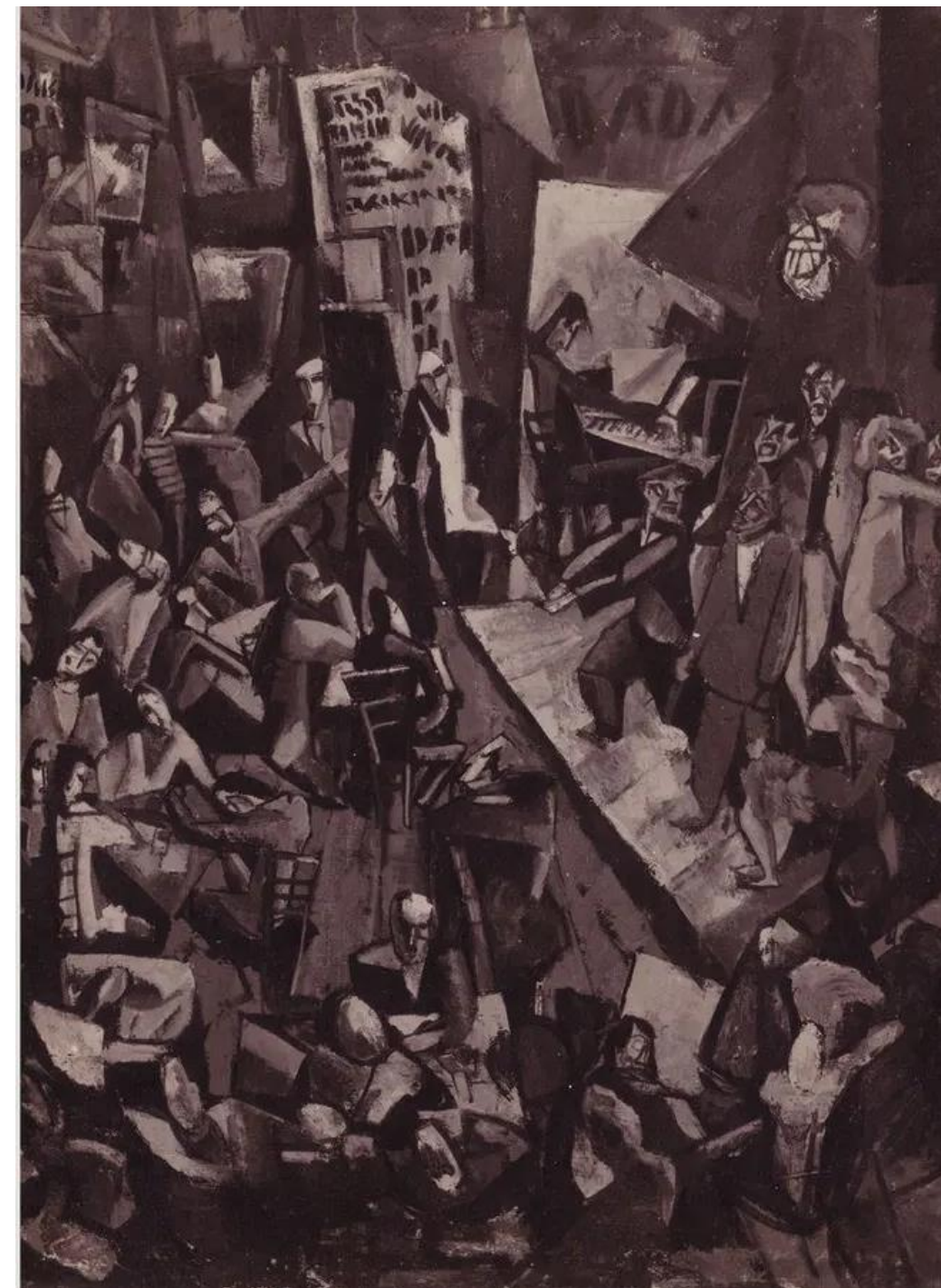

Una serata futurista

futuristické večery sloužící k vyprovokování publika

KARAWANE
jolifanto bambla ô falli bambla
grossiga m'pfa habla horem
égiga goramen
higo bloiko russula huju
hollaka hollala
anlogo bung
blago bung
blago bung
bosso fataka
ü üü ü
schampa wulla wussa ólobo
hej tatta gôrem
eschige zunbada
wulubu ssubudu uluw ssubudu
tumba ba- umf
kusagauma
ba - umf

(1917)
Hugo Ball

Podobně: Marcel Janco, Večer v kabaretu
Voltaire, ca 1916

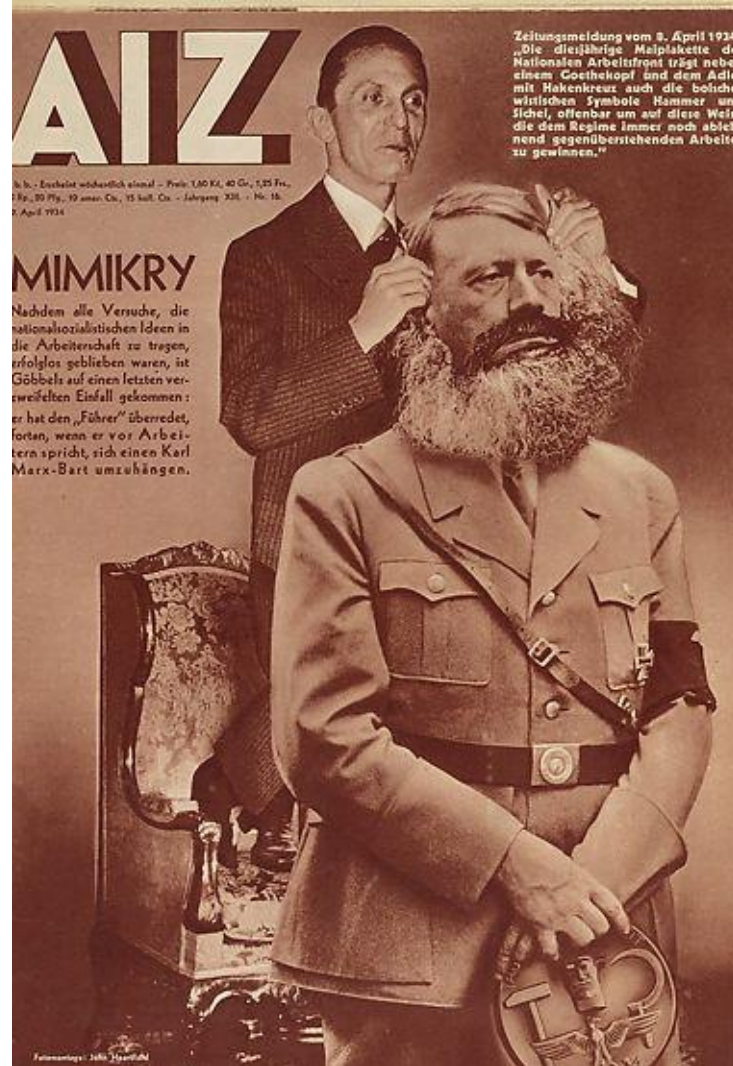
Hugo Ball v Kabaretu Voltaire, 1917,
rekonstrukce viz:

<https://www.youtube.com/watch?v=fkl92oV1k>

Mc

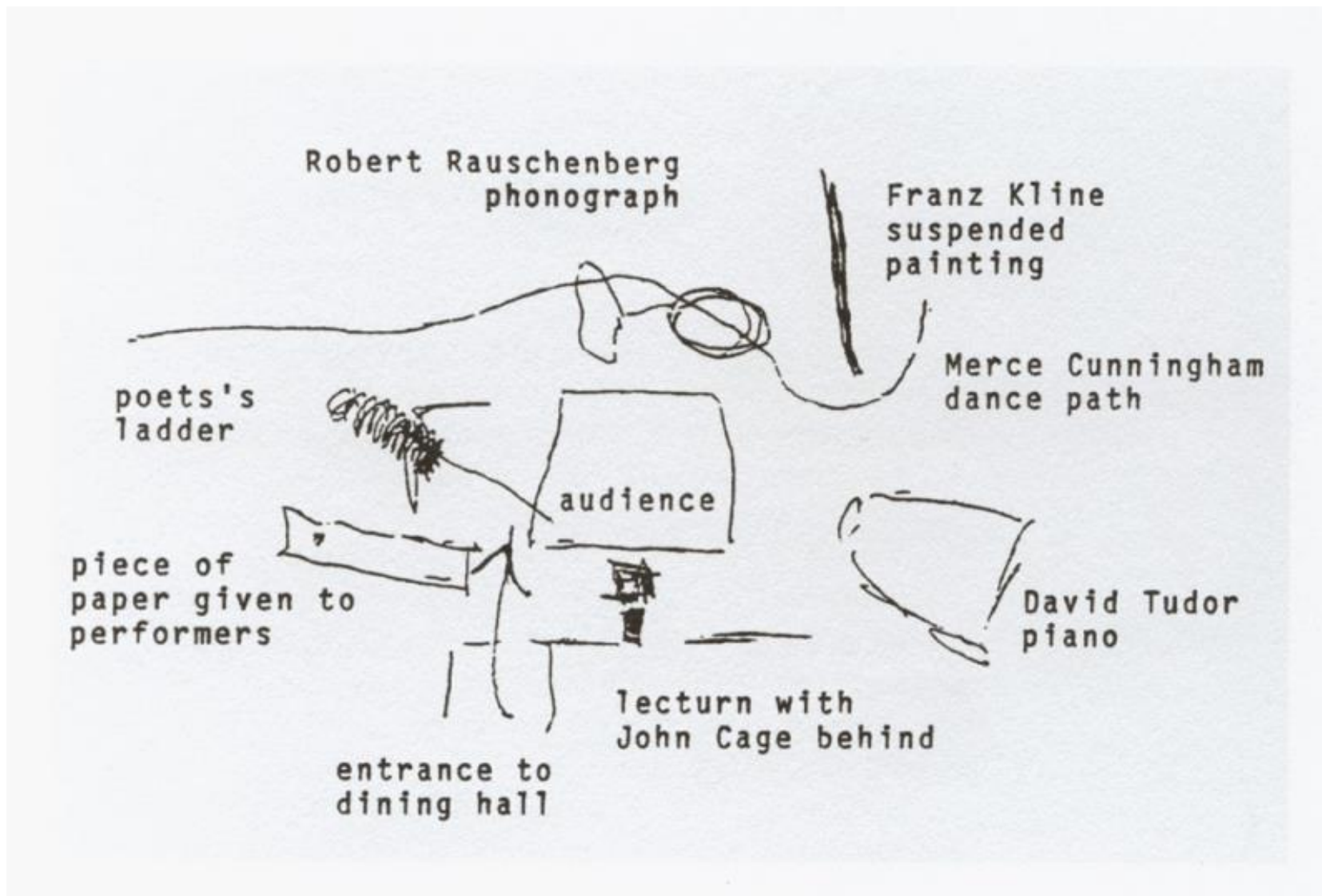
Provokativní Dada Messe, s heslem „Umění je mrtvé“, Berlín 1920

Politizace fotomontáže a široký dosah prostřednictvím tisku: John Heartfield ,
Arbeiter-Illustrierte-Zeitung [AIZ], 1933, 1934, 1935

V 2.pol. 20.st.se rozvíjí široký koncept kultury proti elitářství moderního umění: britský pop art a Independent Group
Výstava Paralela života a umění, 1953
This is Tomorrow, 1956

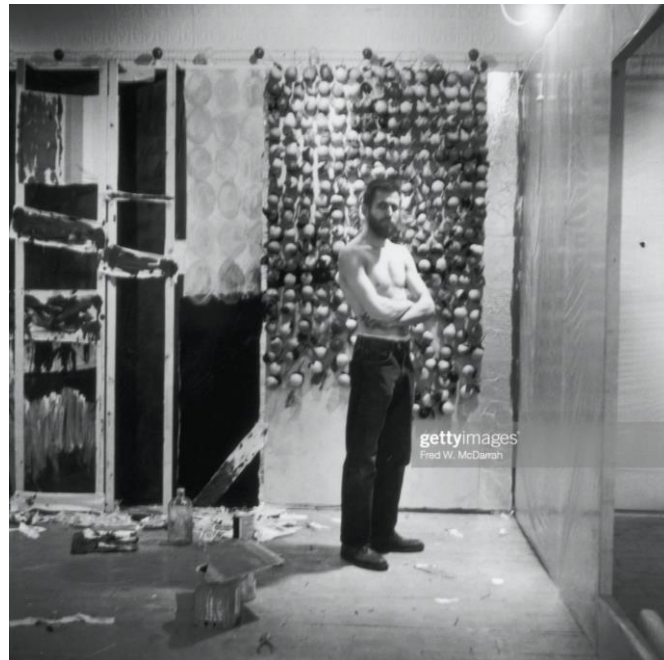

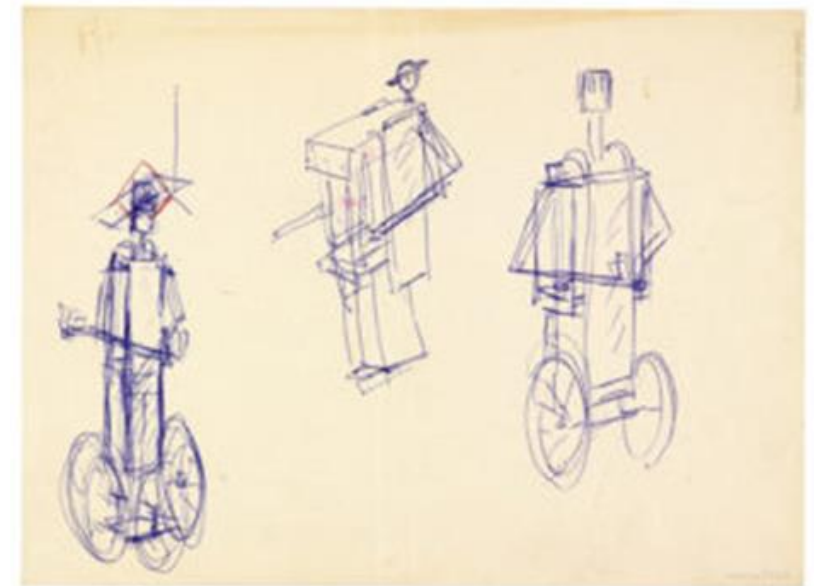
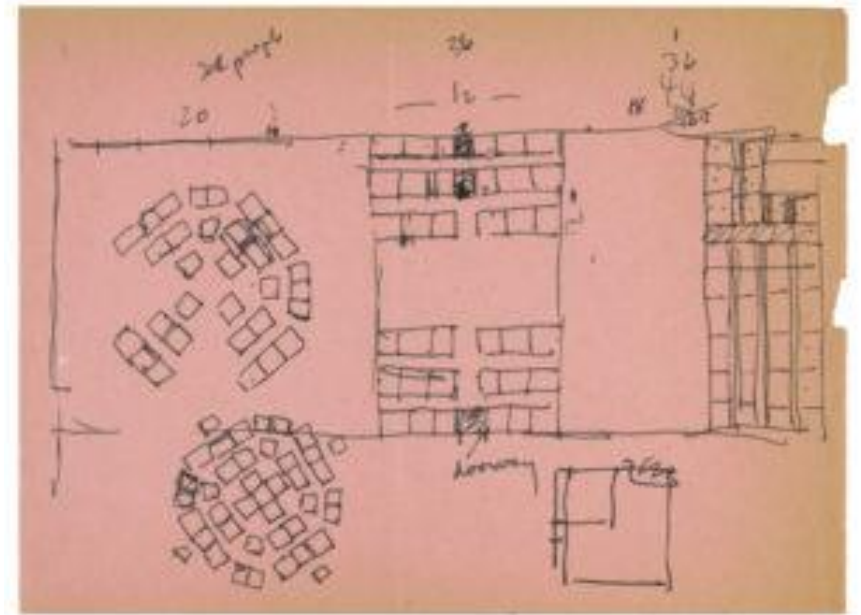
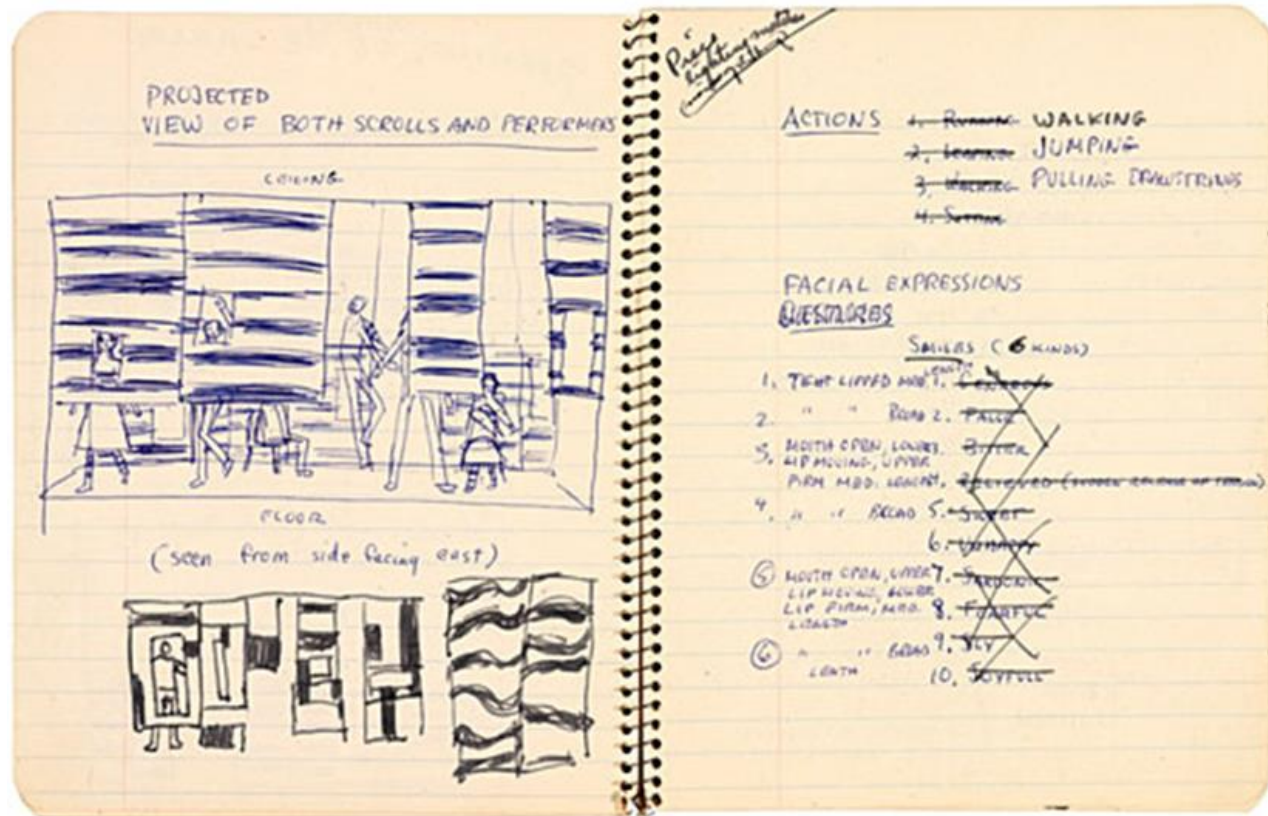
Mísí se divadlo, výtvarné umění a hudba, divák přestává být pasivním recipientem: začátky akčního umění: John Cage, Theater Piece No 1, 1952

Postupně roste role improvizace a diváci jsou vtahováni do děje:
John Cage, Performance Paříž, 1961
Variace V, New York, 1965

První happening –
připravená akce s účastí
diváků, postupné
skupinové přesuny do tří
prostor, žádné tradiční
dílo nevzniká:
Allan Kaprow, 18
happeningů v 6 částech,
1959

Allan Kaprow, přípravné náčrty k 18 happeningům v 6 částech, 1959

Další happeniny které ještě důsledněji připravovaly prostředí pro společné aktivity návštěvníků:

Allan Kaprow, Dvůr s pneumatikami, 1961

Olizování marmelády, 1964

Zcela volné aktivity hnutí Fluxus: koncerty, akce, vydávání novin, zasílání předmětů na poštovní objednávku atp.

Programme du Mardi 19 Avril 1966

8 H. CHATELET - Entrée du Métro
rend-point central.
Distribution de petits cadeaux
surprises aux voyageurs.

10 H. CHAMPS-ELYSEES -
Coin rue La Fayette -
Montage et démontage
d'une structure
permutationnelle.

12 H. OPERA - Entrée du Métro,
rond point central.
Objet cinétique habitable,
abandonné à la curiosité
des passants

23 H. BD SAINT-MICHEL
De la Seine au Luxembourg.
Promenade avec
Flasher électroniques.

22 H. QUARTIER LATIN
rue Champollion
Sifflets en cadeau pour
les spectateurs de cinémas d'art.

20 H. BD SAINT-GERMAIN
Entre la rue de Rennes et
la rue du Dragon.
Distribution de ballons d'épingles.

18 H. MONTPARNASSE
Face à la Coupole.
Les habitués du quartier et les
passants pourront chercher
leur équilibre en marchant
sur des dalles mobiles.

14 H. JARDIN DES TUILERIES.
Face avenue Général Lemonnier.
Le Kaleïscope géant-moyen
sera abandonné à la curiosité
des enfants et des adultes,
de même que des ballons géants
sur le bassin.

16 H. ODEON - BD SAINT GERMAIN
Présentation Foraine.
Divers éléments à actionner,
manipuler, essayer, etc.

Postupně rostou další možnosti, např. se připravují společné akce ve městě: skupina GRAV, kolektivní akce Jeden den v ulicích, 1966

U nás začíná s veřejnými
akcemi v ulicích od 50.let
Vladimír Boudník, chce
přivést kolemjdoucí k
imaginaci a novému
vnímání

Z organizovaného pseuduměleckého života
se vydělují parodické skupiny:
Šmidrové (od pol. 50.let):
šmidří dechovka 1958
hokejové mužstvo Paleta vlasti 1964
Křižovnická škola čistého humoru, od 1963

Následují konceptuální projevy: otevřená komunikující struktura, nemateriální, pomíjivá tvorba

PROCHÁZKA PO NOVÉM SVĚTĚ

Demonstrace na všechny smysly
(spolupracovali: Vít Mach, Soňa Svecová, Jan Trtílek)

Všichni organizátoři demonstrace mají na sobě neobvyklé oděvy – místo šperků věci denní potřeby, kusy pestrých látek našité na normální šaty, část oděvů natřenou nějakou barvou, nejlépe červenou nebo bílou.

Každému přichozímu je přidělen nějaký předmět, který nosí po celou dobu v ruce (např. část jídelního příboru, talíř, váza, sklenka, konvice, kus šatstva, bota, atp.)

Procházejí ulici, v místnosti s otevřeným oknem sedí muž u prostřeného stolu a jí.

Jdou dál (vedeni) do malé místnůstky, kde se všichni natěsnají. Náhle jsou uzamčeni a ponecháni v nečinnosti (od 5 do x min. podle jejich reakcí a otrlosti.) V místnosti je vylitá voňavka. (Mnoho.)

Jsou vypuštěni. (To co se s nimi dosud dělo, byla jen příprava, vyšnutí z normálního stavu.)

Cesta pokračuje.

Potkávají předměty (části bytového zařízení, šaty apod.)

Na zemi leží hudebník a hraje na kontrabas.

Dojdou na malé prostranství.

Účastníci jsou v kruhu. Kolem nich krouží, kličí, hlučí, probíhají, prorážejí kruh, objíždějí na motorkách, autech, organizátoři demonstrace.

Z výše se spouští židle, hledí a ukazují na ní. Židle je dole, přijde člověk, vezme židli a postaví ji na sokl. Všichni padnou na zem. Po minutě přijde zase člověk, židli sundá a sedne si na ni.

Vstanou.

Účastníci jsou vyzváni, aby předměty, jež jim byly přiděleny, srovnali na zem do řady a každý se za svůj postavil. Pak jsou žádáni, aby předmět zvedli a řadu utvořili o 20 cm dál. To se opakuje libovolně dlouho podle reakce účastníků.

Pak cesta zpátky.

U stěny domu stojí člověk. Zasklívá okno. Po zasklení ho okamžitě rozbije.

Uprostřed ulice stojí válenda, na ní leží žena a hraje na tranzistorový přijímač.

Účastníci se zastaví. Je jim předkládána kniha, z níž si každý vytrhne jeden list.

Odevzdávají předměty.

Odcházejí.

První aktivní část demonstrace končí.

Druhá část demonstrace končí za 14 dní ode dne první části demonstrace a je pro každého jedince zvláštní. Vše, s čím se po tuto dobu setká, je součástí 2. části demonstrace.

začátky: Milan Knížák, Aktuální procházka po Novém světě, 1964
Druhá manifestace aktuálního umění, 1965

Zorka Ságlová, Házení míčů do průhonického rybníka Hořín, 1969
Instalace Seno, sláma, Galerie Václava Špály, 1969

HAPPSOC I.

STANO FILKO - ALEX MLYNÁRČIK
si vás dovoľujú pozvať k účasti na

BRATISLAVA, 2-8.V. 1965

REALIZÁCIA:

1. prvá skutočnosť BRATISLAVA	2.mája 1965
2. druhá skutočnosť BRATISLAVA	3.mája 1965
3. tretia skutočnosť BRATISLAVA	4.mája 1965
4. štvrtá skutočnosť BRATISLAVA	5.mája 1965
5. piata skutočnosť BRATISLAVA	6.mája 1965
6. šiesta skutočnosť BRATISLAVA	7.mája 1965
7. siedma skutočnosť BRATISLAVA	8.mája 1965

OBJEKTY:

1. Ženy	138.936
2. Muži	128.727
3. Psi	49.991
4. Domy (s provizóriami)	18.009
5. Balkóny	165.236
6. Poľnohospodárske usadlosti	22
7. Prevádzkové budovy	525
8. Byty	64.725
9. Vodovody v bytoch	40.070
10. Vodovody mimo bytov	944
11. Sporáky elektrické	3.505
12. Sporáky plynové	37.804
13. Práčky	35.060
14. Chladničky	17.534
15. Celá Bratislava	1
16. Hrad	1
17. Dunaj v Bratislave	1
18. Pouličné lampy	142.090
19. Televízne antény	128.726
20. Cintoriny	6
21. Tulipány	1.000.801
- Divadlá (aj ochotnícke), kiná, komíny,
elektrické, autá, viechy, trolejbusy,
písacie stroje, rádiá, obchody, knižnice
nemocnice atď.

Čo je to HAPPSOC?

Je akcia nabádajúca k vnímaniu skutočností vymedzenej zo stereotypu svojej existencie. Táto nájdená realita, vymedzená v čase a priestore, pôsobí silou svojich vzťahov a napätí.

Zverejnenie tejto skutočnosti, ako nového pojmu, navodzuje aktivitu uvedomenia si nesmiernej šírky existujúcich súvislostí.

Je to násilná všeobecná angažovanosť.

Je procesom, v ktorom je objektívne použité k navodeniu subjektívnych stanovisk, ktoré ho povyšujú do novej polohy.

Je teda všeobecne platným a životným spôsobom artefakturalizácie nájdenej skutočnosti a získava takto schopnosť aktivizácie v absolútnej šírke.

Počíta s možnosťou umocnenia zvolenej skutočnosti nadreálom. Je teda novou realitou, obohatenou sebe vlastným postickým nábojom.

Je syntetickým prejavom spoločenskej existencie vôbec, a tým teda nutne aj spoločenským majetkom.

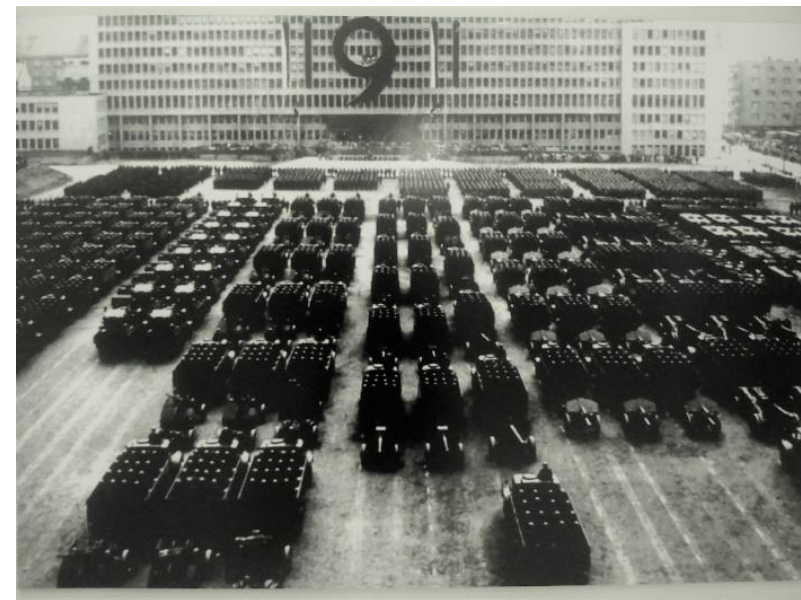
Navádza na celý rad počínov happeningu, šokuje svojou hĺbkou existenciou. Na rozdiel od happeningu je však jeho výrazom samotná neštylizovaná skutočnosť, ktorá je vo svojej pôvodnej forme neovplyvnená priamym zásahom.

Účastníkov sa stáva objektom nielen jeho bezprostredné okolie, ale aj vzťahy a súvislosti vyplývajúce z vnímaného.

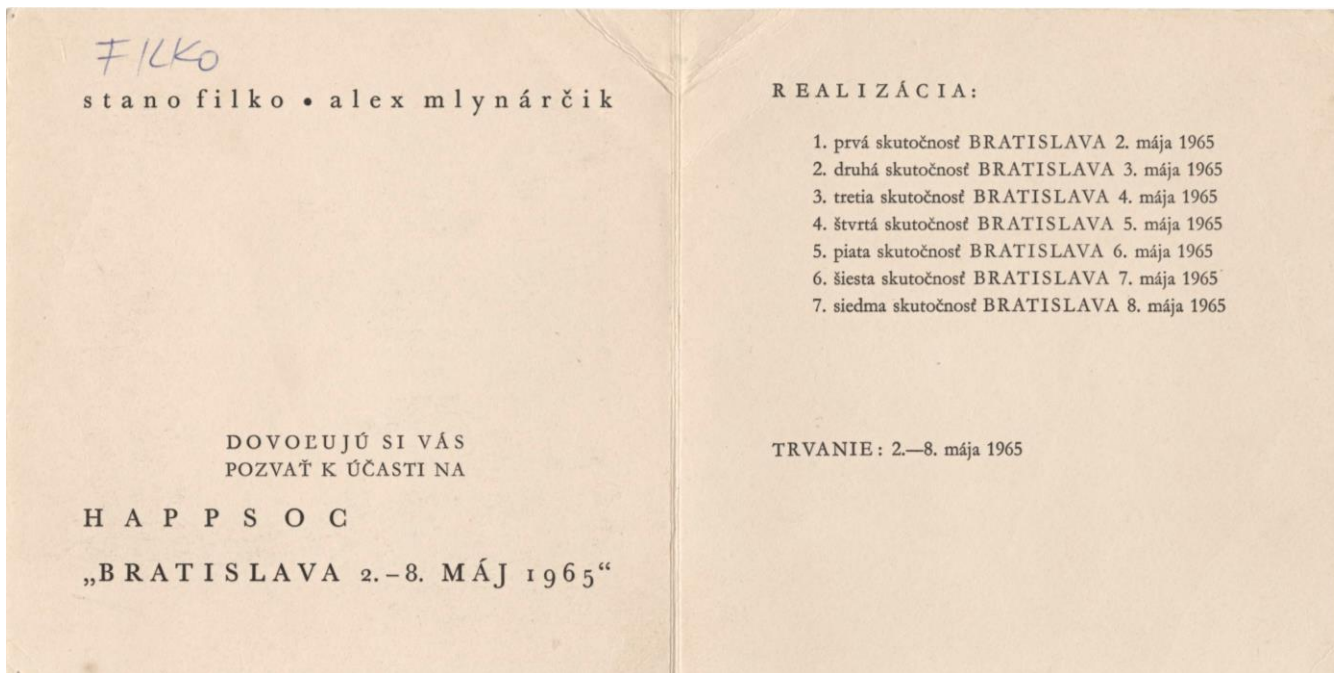
Jeho uskutočnenie nie je náhodné, ale uvedomelé a apelujúce.

Bratislava, 1. Máj 1965

STANO FILKO, ZITA KOSTROVÁ, ALEX MLYNÁRČIK

Největší akce HAPPSOC zahrnula do svého projektu reálné májové oslavy: Stano Filko, Zita Kostrová, Alex Mlynarčík, HAPPSOC, 1965

OBJEKTY:

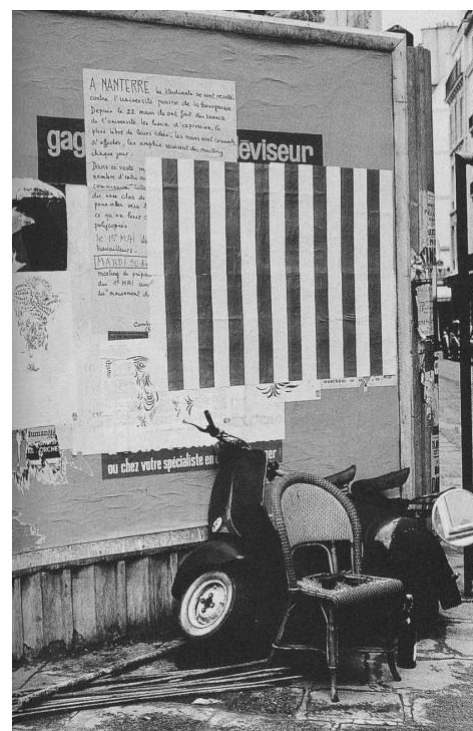
1. byty	137.236
2. kúpeľ	138.737
3. kúpeľ	40.542
4. byty /s proviáziími/	10.440
5. kúpeľ	103.236
6. kúpeľ, oddelenie umývania	22
7. prevádzkové budovy	225
8. byty	64.720
9. vodovody v bytoch	40.770
10. vodovody mimo bytov	744
11. plynové elektrické	1.303
12. " plynové	37.804
13. plynové	19.000
14. kúpeľ	17.914
15. oddelenie Bratislava	1
16. oddelenie	1
17. kúpeľ /v Bratislave/	1
18. kúpeľná kúpeľ	142.030
19. televízne antény	128.736
20. kúpeľ	6
21. kúpeľ	1.000.000
22. kúpeľ /s ochrannou/	9
23. kúpeľ, kúpeľ, elektrické, viaceré, odd., troj. byty, plynové stroje, kúpeľ, obchody, kúpeľ, kúpeľ, odd.	

OLTÁR SÚČASNOSTI • HAPPSOC III. OLTÁR SÚČASNOSTI • HAPPSOC III. OLTÁR SÚČASNOSTI • HAPPSOC III. OLTÁR

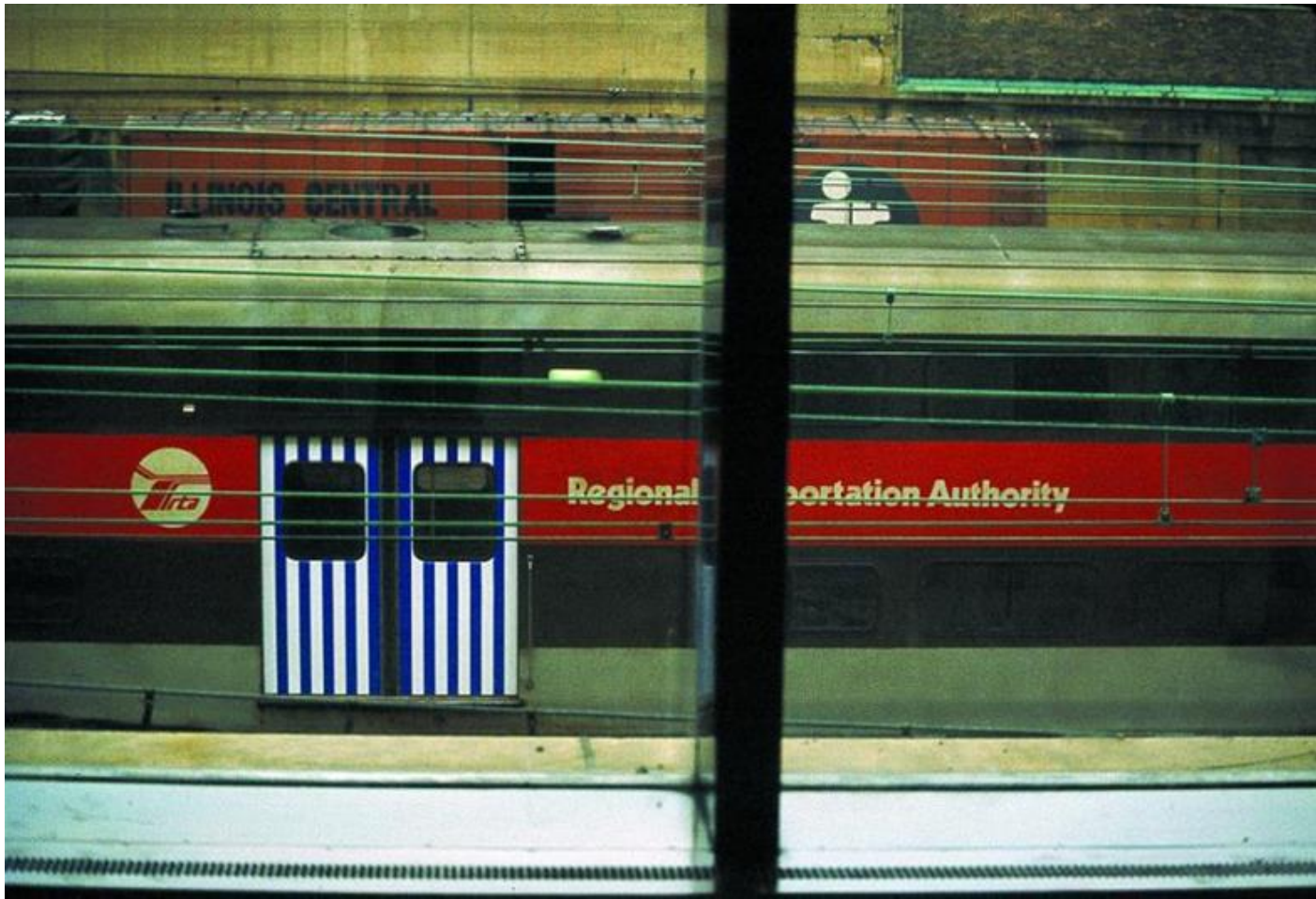
FILKO STANO	En 1966 et dans les années suivantes je Vous invite à vouloir bien participer au
Roku 1966 a ďalšie roky Vás pozývam k účasti na	
AKCIE UNIVERZÁL	ACTION UNIVERSELLE
SKUTOČNO	RÉALITÉ
Priestor: ÚZEMIE ČSSR • ČESKOSLOVENSKO	Lieu: Territoire de la ČSSR (Tchécoslovaquie)
Skutočnosti:	FAITS:
a. Život, situácia, vzťahy, atmosféra v ČSSR. b. V neobmedzenom čase budúcom i minulom. c. Životné pocity: subjektívne i spoločné. d. Miesto a čas individuálny, na hociktorom malom či väčšom priestore e. Ľudia, mestá, dediny, príroda, zvieratá, technika, veda, šport, ročné obdobia, umenie, literatúra, hudba, budúcnosť...	a. Vie, situation, rapports, atmosphère en ČSSR. b. Dans le temps futur et passé illimité. c. Sentiments vécus: subjectifs et sociaux. d. Lieu et temps individuel, au quelconque petite ou grande place. e. Hommes, villes, villages, nature, animaux, technique, science, sport, saisons, art, littérature, musique, future...

Stano Filko, Zita Kostrová,
Alex Mlynarčik, HAPPSOC,
1965
Stano Filko, HAPPSOC III,
1966

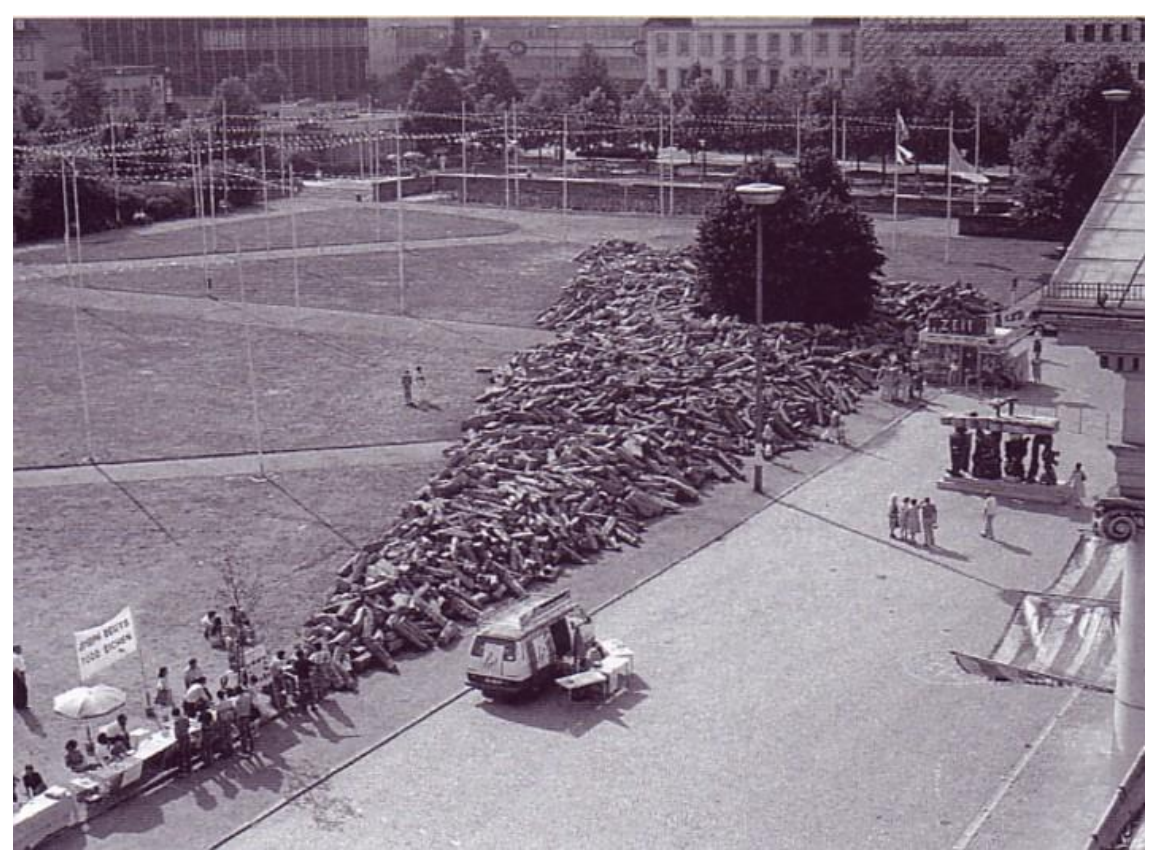

Umění proniká do veřejného prostoru a částečně splývá s městským exteriérem:
Daniel Buren, Paříž, 1968

Daniel Buren, pruhy na dveřích nadzemní dráhy byly vidět z okna galerie jen ve chvíli, když projížděl vlak, Art Institute of Chicago, 1980-82

Joseph Beuys a jeho ekologické
aktivity:
7000 dubů, Documenta Kassel 1982

What do you see here? The text/sign to the right presents itself as part of something else, something we could normally take for granted. What you expect to see has been removed, to be replaced by a kind of absence, which attempts to make visible what is unseen. This text/sign would like to explain itself, but even as it does, you continue to try to look beyond it to something else, that meaning which seems provided in advance by a location of which it is already a part. This text/sign wants to see itself as part of the 'real world', but it is blinded by those same conventions which connect you to it, and blinds you to that which, when read, is no longer seen.

Seaboard

Can you read this? This text/sign, to the left, expects you to read more than it provides, but it provides more than is needed for it to mean what it does. What it says, how it says it, and where it says it either connects or separates you from what it is. This text/sign (like other things seen here before it) is trapped by conventions which constitute its conception of the possible in terms which deny what they would want to suggest. Is the relationship of this text/sign to itself any different than this text/sign is to this context? To read this text/sign is to erase that erasure which this must become in order to say more than that which is said here.

SMALL
COMMERCIAL
SIGNAGE
KARATE CHISEL
YU CHI
HOUSE
So No Baddy
525-4925

veřejné slovní
konceptuální projevy:
Joseph Kosuth kupoval
inzertní stránky v
novinách nebo
plakátovací plochy na
ulicích, texty v New
Yorku 1979

You are consumed.

**You are the product
of television.**

Richard Serra, parafrázoval komerční TV vysílání:
Television Delivers People, film, 1973

<https://www.youtube.com/watch?v=LvZYwaQIJsg>

Jenny Holzer, Veřejný prostor a inspirace světelnou reklamou:
N.Y. 1985

Jenny Holzer, Londýn 2006

Hesla s politickým
podtextem:
Jenny Holzer, It is
Guns, 2018

U nás hodně skupinových aktivit zaměřených politicky:
Pode Bal, Flagelanti, Artwall, 2006

Guma Guar, Všichni jsme v národním týmu, Artwall, 2008 (Tomáš Pitr, Viktor Kožený, Radovan Krejčíř)
na základě ofic. protestů byla galerie Artwall (v Praze pod Letenskou plání, ve výklencích původně určených pro normalizační propagandistické plakáty) na několik let mimo provoz

číslo legitimace	01151035
příjmení	Motejzík
Jméno	Petr
rodné číslo	740909/0524
členem KSČM od	19.2.2002
podpis člana	
podpis předsedy OV KSČM	
razítko	KSČM KOMUNISTICKÁ STRANA ČECH A MORAVY OBVODNÍ VÝBOR PRAHA 5

Rafani: Demontrace demokracie, 2002 (Pálení šedé verze české vlajky na Václavském náměstí s tímto prohlášením:

Zkoumáme mezní možnosti demokratického systému, hranici mezi využíváním a zneužitím, rozporný vztah mezi právy a povinnostmi občana vůči státu.

Hledáme dnešní obsah pojmů morálka a zodpovědnost. Zajímá nás napětí mezi formou akce a jejím obsahem. Jen důsledným ničením devalvovaných hodnot a symbolů se můžeme přiblížit k jejich původní podstatě. I kladný obsah může mít extrémní podoby vyjádření.

Bořit mohou jen ti, kteří věří v lepší budoucnost.

Vstup do KS jako politicko-umělecký projekt 2002-2003

Aktivity už přesahující mez zákona:
Ztohoven, pražské semaforey,
pacman v řepkovém poli, otazník
nad Hradem

Žádost o odstranění poutače ze zdi Ďáblického hřbitova – na základě emailové korespondence byl poutač odstraněn, Praha – Ďáblice, 2006. Foto: archiv skupiny Ladví.

Naopak nenápadné akce:
 skupina Ladví
 Odstranění reklamy na zdi d'áblického
 hřbitova, 2006
 Vývěska v Holešovicích, 2005
 Stojan na křídý, 2006

Vasil Artamonov / Alexey Klyuykov, Jak jsme pomáhali, 2006

Projekt tvoří pět akcí. (okopávání zahrady, natírání plotu, natírání vrat garáže, natírání stromu vápnem, sázení stromu) Společným jmenovatelem prvních čtyř je prospěšná práce prováděná bez vědomí osob, kterým je adresována, tajně a nelegálně. Jedná se o vnitřně protikladnou činnost, již je možné vykládat současně jako péči o majetek bližního i jako poškození cizí věci. Pátá akce představuje zásah do veřejného prostranství.

Vytváření dočasných komunit: Jan Mlčoch, Noclehárna, 1980

„Byla mi nabídnuta možnost pracovat nebo vystavovat v renomované galerii De Appel. Požádal jsem její pracovníky, aby v přiděleném termínu přeměnili výstavní prostory v bezplatnou noclehárnu. Byla instalována lůžka včetně pokrývek, stůl a židle. Současně byla zpřístupněna kuchyňka a sociální zařízení. Každou noc bylo od 22.00 do 6.00 ztlumeno osvětlení. Po celou dobu provozu byla noclehárna plně využita návštěvníky města.“

Vaření: Rirkrit Tiravanija, Bez názvu, 1992-95

Rirkrit Tiravanija, Tomorrow is the Question, instalace, 2019

Kateřina Šedá, Nic tam není / There's Nothing There,
Ponětovice 2003

„Sociální architektura:
Kateřina Šedá, Furt dokola, Brno Líšeň
2008

27. 3. - 19. 5.
Navzájem.
Společenství
70. a 80. let.

Dům umění
27 03 - 19 05

verníáž 21. 3. 2013 19 h
22. 3. - 3. 6. 2013 / tranzitdisplay Praha
verníáž 28. 3. 2013 18 h
27. 3. - 19. 5. 2013 / Dům umění města
Brna

Výstavu připravili Barbora Klímová, Daniel
Grůň a Filip Cenek. Ve spolupráci s
tranzit.cz a tranzit.sk.

Lubomír Duřek, One of the Stories, Rusovce, 1978

Mapování kontaktů, komunit a
alternativních aktivit za normalizace:
Výstava Navzájem. Společenství 70. a
80.let, Bratislava 2012, Brno, Praha 2013
(Filip Cenk, Daniel Grůň, Barbora Klímová)